

Advies Beleidsregels jeugdhulp

In 2021 hebben wij in ons advies op de Verordening en nadere regels Zorg voor de Jeugd aangegeven dat wij graag meedenken over de invulling. Daar is gehoor aan gegeven door ons in een vroeg stadium bij het opstellen van de beleidsregels te betrekken. Wij zijn zeer tevreden over de samenwerking met de gemeente in dit proces: we werden op tijd en op verschillende momenten in het proces betrokken, en jongeren en ouders voelden zich gehoord. Daardoor zijn veel (tekstuele) aanbevelingen die wij hebben meegegeven al verwerkt in de beleidsregels. In dit advies lichten wij toe wat goede punten en aandachtspunten vanuit het perspectief van jeugdigen en ouders zijn.

Dat veel diverse partijen betrokken werden (jeugdhulpaanbieders, OKT, GI, JPA, gemeente en samenwerkingsverbanden PO & VO) vonden wij een goede ontwikkeling in het proces. We hebben opgemerkt dat het nog een uitdaging was om meerdere partijen aan tafel te krijgen en verschillende perspectieven te bespreken. Juist het gesprek met elkaar aangaan is een goede manier om wijvingen en dilemma's in het systeem zichtbaar te maken en samen te zoeken naar werkbare oplossingen.

Net zoals de Verordening en de nadere regels zijn ook de beleidsregels beschreven in ambtelijke taal die moeilijk te begrijpen is voor veel jeugdigen en ouders. We gaan er van uit dat gemeente tijdens de implementatie van de beleidsregels aandacht besteedt aan het begrijpelijk en kenbaar maken van de beleidsregels voor jeugdigen en ouders. Wij denken graag mee.

Goed om te zien dat deze punten verwerkt zijn in de beleidsregels

- + Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het lokale team en aanbieders om overbruggingszorg te bieden als het niet mogelijk is om in redelijke termijn te starten met jeugdhulp. Hierdoor voorkom je dat problemen tijdens het wachten erger worden.
- + Paragraaf onafhankelijke cliëntondersteuning: wij signaleren dat er een duidelijke behoefte is aan onafhankelijke cliëntondersteuning. Wij zijn blij dat dit opgenomen is in de beleidsregels. Het actief wijzen op het aanbod helpt jeugdigen en ouders om er gebruik van te kunnen maken.
- + Criteria bovengebruikelijke zorg: het uitgangspunt is de verantwoordelijkheid van ouders, maar omdat er ook wordt gekeken naar wat in hun vermogen ligt is er maatwerk mogelijk.
- + SJSO: handelingsverlegenheid in passend onderwijs kan tijdelijk opgevangen worden door jeugdhulp tot een passende plek is gevonden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat jeugdigen deze vormen van ondersteuning kunnen (blijven) ontvangen.
- + Motivering PGB: de motivatie is leidend en het college beoordeelt niet of zorg in natura al dan niet passend is. Hierdoor is er meer ruimte om passende hulp voor jeugdigen en ouders te realiseren.
- + Arbeidstijdenwet & overbelasting: meer werken dan de arbeidstijdenwet toestaat alleen is geen reden om een PGB te weigeren. Pas als er sprake is van een reëel risico voor de kwaliteit. En ook dan kan er besloten worden om alleen een gedeelte van de taken te laten overnemen.

- + Derdenbeding: dit beschermt de jeugdige (budgethouder) tegen terugbetaling van PGB dat ten onrechte is betaald wanneer sprake is van overmacht en verwijtbaar handelen door de zorgverlener.

Aandachtspunten

De beleidsregels zijn een instrument om het makkelijker te maken een maatwerkbeslissing te nemen middels uitgangspunten en grenzen. De aandachtspunten hebben voornamelijk betrekking op de invulling van de beleidsregels. Tekstuele aanpassingen zijn eerder in het proces al mondeling toegelicht en verwerkt. Hieronder geven wij graag mee wat aandachtspunten vanuit jeugdigen en ouders zijn.

Leidende principes

De leidende principes van het jeugdhulpstelsel beschrijven de uitgangspunten voor het bieden van jeugdhulp. Ervaringsdeskundigen, jeugdigen en ouders hebben zelf ook leidende principes voor goede jeugdhulp geformuleerd die kunnen helpen bij het bieden van maatwerk:

<https://jijvoordejeugd.nl/inspiratie/de-leidende-principes>. Gebruik de leidende principes om het gesprek met elkaar en met jeugdigen en ouders aan te gaan over wat zij persoonlijk belangrijk vinden. Het memoryspel is hierbij een creatieve methode die ondersteunend kan werken.

Aandachtspunten bij de leidende principes van het jeugdhulpstelsel volgens jeugdigen en ouders:

- Hulp voor de meest kwetsbare gezinnen: kwetsbaarheid is een dynamisch begrip. Bevraag gezinnen hierover en maak samen een inschatting van de kwetsbaarheid. Zij zitten tenslotte zelf midden in de situatie die hulpverleners proberen te verkennen.
- Normaliseren: wees er bewust van dat de maatschappij het begrip 'normaal' te smal definieert. Ga het gesprek aan om te achterhalen wat 'normaal' voor een ieder betekent.
- Gebiedsgericht werken & matched care: soms kan het ook passend zijn om hulp juist in een ander gebied te krijgen.

Netwerk

In de beleidsregels wordt vaak verwezen naar het netwerk van de jeugdige en/of ouder. Wij zijn blij om te zien dat er aandacht is voor het netwerk, maar zijn ook benieuwd naar hoe die wordt gedefinieerd. In de praktijk zien wij dat jeugdigen en ouders een netwerk breder en op verschillende manieren definiëren en inzetten. Ook zien wij dat aanbieders het netwerk verschillend definiëren.

'Mijn netwerk' is één van de leidende principes volgens jeugdigen en opvoeders, omdat het bijdraagt aan een gevoel van eigenwaarde en zorgt voor meer veerkracht. Help gezinnen hierbij door het in kaart brengen van het netwerk, ondersteunen bij het opbouwen en samen beslissen wie uit het netwerk betrokken wordt.

Samenwerking lokale team en kernpartners

Het is belangrijk dat het lokale team en kernpartners goed met elkaar samenwerken, zodat jeugdigen en ouders op tijd passende hulp kunnen krijgen. Daarom raden wij aan om:

- Jeugdigen en ouders bij het maken van het integraal plan ook te betrekken bij de keuzemogelijkheden van aanbieders en wat zij als passend beschouwen mee te nemen in de afweging.

- Zo veel mogelijk advies te vragen bij aanbieders bij het opstellen van resultaten, zodat gewaarborgd kan worden dat de aanbieder waarnaar verwezen is ook de hulp kan bieden die nodig is.

Integraal plan

Wanneer een integraal plan is opgesteld en een aanbieder daarmee aan de slag gaat, zal een aanbieder alleen het stukje oppakken dat onder jeugdhulp valt. Het wordt dan in eerste instantie gezien als de verantwoordelijkheid van ouders om de integraliteit van het plan te coördineren (regie voeren). Ook hierin is maatwerk wenselijk. Besteed hier aandacht aan bij het opstellen van het integraal plan en maak praktisch duidelijk wat regie voeren inhoudt. Ga het gesprek aan, informeer over verantwoordelijkheden en kom samen tot een passende vorm voor het voeren van de regie.

SJSO

Wanneer jeugdhulp op school plaatsvindt is er minder ruimte en tijd over voor het leren. Heb daarom bij jeugdhulp op school ook aandacht voor de onderwijsopdracht door jeugdhulp in te zetten voor het bevorderen van leren en ontwikkelen van vaardigheden.

Aansluiting jeugdhulp en passend onderwijs

Wij hebben begrepen dat er geen onderwijsparagraaf is toegevoegd, omdat de gemeente en de samenwerkingsverbanden nog geen goede afspraken met elkaar hebben kunnen maken hierover. Dat vinden wij een gemis, omdat er vanuit jeugdigen en ouders behoefte is aan meer aansluiting en afstemming tussen jeugdhulp en passend onderwijs. Het kan bevorderend werken in het gesprek met de samenwerkingsverbanden als de gemeente hier zelf een duidelijke visie op heeft. Wie is waarvoor verantwoordelijk en wat is het grijze gebied? Trek voldoende tijd uit om hier samen aan te werken. Het is belangrijk om hier ook diverse ervaringen, wensen en behoeften van jeugdigen en ouders in mee te nemen. Jongeren en ouders vanuit het Jeugdplatform denken graag mee. In de tussentijd zijn wij blij om te zien dat de gemeente handelingsverlegenheid vanuit passend onderwijs blijft opvangen met jeugdhulp, zodat jeugdigen deze vormen van hulp kunnen blijven ontvangen.

Tot slot

Wij zijn blij om te zien dat er nu beleidsregels liggen voor de jeugdhulp in Amsterdam. Voor jeugdprofessionals in het jeugdstelsel maakt dit instrument het makkelijker om een maatwerkbeslissing te nemen. Vroeger kon je weleens te maken krijgen met lokale teams die verschillend te werk gaan. Wij hopen dat deze beleidsregels ook helpen om de toegankelijkheid van de jeugdhulp en de samenwerking binnen het jeugdstelsel te verbeteren. Wij zijn benieuwd hoe de beleidsregels in de volgende fase worden geïmplementeerd en de rol van jeugdigen en ouders daarin. Wij blijven graag betrokken. Probeer ook in de volgende fasen meerdere perspectieven bij elkaar te brengen en de beleidsregels regelmatig te evalueren en bij te stellen. Hierdoor voorkom je dat de beleidsregels een afvinklijstje wordt.

Met dank aan Lennart Amersfoort en anderen die het samenbrengen van perspectieven heeft gefaciliteerd en daarin de stem van jeugdigen en ouders heeft betrokken. Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groeten,
Jeugdplatform Amsterdam